

Figura amb paisatge

EVA VÀZQUEZ

L'any 1976 la professora Maria Dolors Fulcarà va publicar *Girona i el modernisme*, un llibre ja introbable que per primera vegada reivindicava una colla d'artistes, intel·lectuals i escriptors sepultada pels prejudicis i els desaires de les generacions posteriors. També pels seus propis mites: la mort prematura de Fidel Aguilar, per exemple, el desterrament ominós de Prudenci Bertrana, l'olor de sotana, d'humitat, de col bullida i de prostíbul. L'edició, ara, de *Perfils de Xavier Monsalvatje*, de Josep Pujol i Coll, completa un arc perfecte per damunt de la història cultural d'una ciutat que tendeix massa sovint a representar-se per mitjà de compartiments estancs, impermeables, d'una exasperant disgregació i brevetat. A vegades fa la impressió que la nostra història és una crònica de camins fallits i frustracions. És una línia de confrontació que sovint s'ha traslladat també

als estudis: pocs que n'hi ha, i cada un sembla atribuir-se l'obligació de construir l'edifici de cap i de nou, sense prendre en consideració les investigacions precedents, amb la qual cosa assistim una vegada i una altra a la sedimentació dels mateixos fonaments.

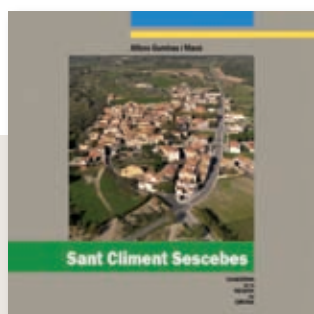
La vida més aviat tendeix als vasos comunicants, i aquest és un dels grans mèrits del llibre de Pujol, que, representant el fil d'una recerca iniciada trenta anys enrere, no s'ha conformat a reproduir-la ni s'ha obsessionat a rebatre-la, sinó que l'ha fet créixer excavant-hi vies insòlites que n'aprofundeixen la perspectiva, i sobretot —i aquesta és la gran proesa— amb una humilitat allisonadora, partint del cas d'un sol home, i encara només servint-se dels seus fragments, els seus perfils, a través dels quals es dibuixa amb nitidesa no només un rostre, sinó al mateix temps la fronda inesperada del paisatge sencer del fons. Xavier Monsalvatje és una figura tremendament propícia a aquesta visió de globalitat. Essent com va ser un dels personatges més rellevants de la Girona del tombant de segle, era també el més oblidat, el menys estudiat, i això en qualsevol dels camps en què es va fer present: l'art, la literatura, la música, el mecenatge, l'artesanía, la política, l'exlibrisme, el disseny gràfic, l'excursionisme, la camaraderia, l'activisme cultural... Gairebé tot l'edifici,

JOSEP PUJOL I COLL
Perfils de Xavier Monsalvatje (1881-1921)

Curbet Edicions.
Girona, 2012. 446 p.

aquí, estava per fer, i Pujol s'ha posat a l'obra deslliurat de vicis i prejudicis. N'ha resultat un retrat vivíssim, d'una extraordinària profunditat, justament perquè no n'ha estalviat les arestes ni les contradiccions, que en el cas d'un banquer amb ínfules romàntiques havien de ser notables, com revela l'àmplia antologia de textos que aporta el volum. Pujol ho fa explícit a l'encapçalament mateix del treball, amb aquella magnífica peça introductòria sobre el somni de Jacob, exemple modèlic d'interpretació culta i desinhibida. Aquests perfils contribueixen, sense cap dubte, a traçar un dels contorns més ben definits de la Girona de principis del segle xx, l'efervescent, la morta, la beata i bohèmia, la provinciana i cosmopolita, la nocturna i burgesa: totes les cares d'una ciutat que Monsalvatje va adorar fins a la mort.

ALFONS GUMBAU I MASÓ
Sant Climent Sescebes

Quaderns de la Revista de Girona
Diputació de Girona,
Girona, 2012.
96 p..

El Ministeri de Defensa és propietari d'un 62 % del terme municipal de Sant Climent Sescebes. Alfons Gumbau explica el perquè d'aquesta situació, juntament amb la història, el patrimoni i la cultura present i passada del poble.

Un retrat vivíssim, d'una extraordinària profunditat, justament perquè no n'ha estalviat les arestes ni les contradiccions, que en el cas d'un banquer amb ínfules romàntiques havien de ser notables